

V Evropi in Severni Ameriki se trg že srečuje s pomanjkanjem ekoloških živil, zato je to lahko velika tržna priložnost

Certifikat je zagotovilo, da sta pridelava in predelava res eko

Ekološka živila in ekološko kmetijstvo sta vse pomembnejši segment evropske kmetijske pridelave in predelave, kjer so prehranske afere spremenile preference potrošnikov glede kakovosti hrane, okoljskih vplivov in skrbi za živali.

»Za pridobitev certifikata so se v prvih letih (od 1998) odločili predvsem kmeti s hribovskih območij, ki redijo govedo, saj so z manjšimi izboljšavami bivanjskih razmer živali v hlevu in brez večjih stroškov že izpolnjevali minimalne zahteve za ekološko kmetijstvo. V zadnjih letih pa se za ekološko kmetovanje odloča vse več bolj tržno usmerjenih kmetij, ki v certificiranih ekoloških pridelkih vidijo boljše možnosti na trgu,« pravi Polonca Repič, vodja kontrole ekološkega kmetijstva na Inštitutu za kontrolo in certifikacijo UM.

Ravnovesje celotnega ekosistema

V ekološkem kmetijstvu se prednostno uporabljajo obnovljivi viri in postopki, zaključen je naravni krogo tok hranil in energije. Ekološko kmetijstvo upošteva ravnotežje v celotnem ekosistemu, ga pomaga ohranjati in neopredno tudi zmanjšuje onesnaževanje okolja zaradi kmetijstva (približno 60 odstotkov manj kot konvencionalno), saj ne vnaša sintetičnih pesticidov, lahko topnih mineralnih gnojil, ni preobremenitve površin z živalmi in njihovimi izločki,« razlaga sogovornica. Dodaja, da je ekološko kmetijstvo oblika trajnostnega kmetijstva, ki v pridelavi hrane temelji na ravnoteži v sistemu tla – rastline

– živali – človek in sklenjenem krogo toku hranil in njem.

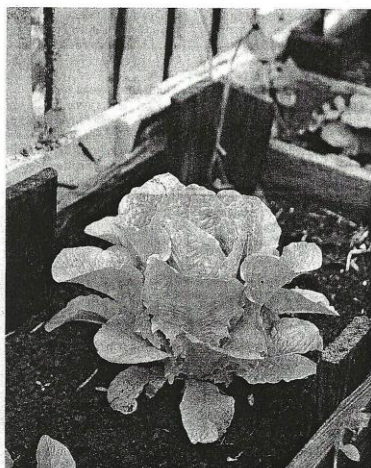
Certifikat je zagotovilo za potrošnika

Repičeva pojasnjuje, da certifikat potrošniku daje zagotovilo, da je bilo živilo pridelano in predelano brez sintetičnih pesticidov, herbicidov, lahko topnih sintetičnih gnojil, spodbujevalcev rasti, gensko spremenjenih organizmov. Pri rejci živali se največja skrb posveča dobremu počutju, kakovostni krmi in prostemu gibanju živali. Ekološka živila morajo biti izdelana s predelovalnimi metodami, ki zagotavljajo, da sta na vseh stopnjah predelovalnega procesa ohranjeni ekološka celovitost in odlična kakovostna značilnosti izdelka. Ekološka živila so izdelana pretežno iz certificiranih ekološko pridelanih kmetijskih sestavin (najmanj 95 odstotkov).

Posebej označene ekološke sestavine

»Ekološka živila morajo biti na trgu predpakirana in ustrezno označena. Poleg oznake eko ali bio morajo biti na seznamu sestavin ekološke sestavine posebej označene (po navadi z *), obvezna pa je tudi navedba organa, ki je izdelal certifikat za zadnjo fazo priprave živila za trg,« pravi sogovornica.

Če se pridelki prevažajo ali prodajajo v razsutem stanju, morajo biti vustreznih embalaži, posodah ali vozilu zaprti tako, da ni mogoča zamenjava vsebine, ter opremljeni z etiketo, na kateri so navedeni ime in naslov pridelovalca, šifra certifikacijskega organa in identifikacijska oznaka serije. Pri prodaji nepakiranih ekoloških živil mora biti v postopek certificiranja vključen tudi trgovec.

► Povpraševanje slovenskih potrošnikov bo večje.

V Evropi so najbolj eko Nemci

Po podatkih iz pregleda ekološke pridelave in porabe (študija Svet ekološkega kmetijstva 2007) se je vrednost globalnega trga z ekološko hrano in pijačo med letoma 2002 in 2005 povečala za 43 odstotkov, na 25,5 milijarde evrov. Čeprav se z ekološkim kmetijstvom ukvarjajo v večini držav po svetu, študija navaja, da je poraba še vedno največja v Evropi in Severni Ameriki, kjer se pravzaprav srečujejo s pomanjkanjem ekoloških živil. Ocenjujejo, da je prodaja ekoživil v Evropi leta 2005 znašala med 13 in 14 milijardami evrov, največji

trg pa je Nemčija, kjer je letna prodaja v tem času dosegla 3,9 milijarde.

Tudi Slovenci vse več povprašujemo po ekoizdelkih

»V Sloveniji predelovalni obrati še ne prepoznajo tržne priložnosti, ki jo ponujajo ekološka živila. Povpraševanje slovenskih potrošnikov po ekoloških živilih je iz leta v leto večje, kar potrjuje tudi dejstvo, da je na trgovskih policah ponudba ekoloških živil vedno bolj pestra. Žal pa trgovske police polnijo predvsem uvožena ekološka živila,« opisuje sogovornica.

Certifikat je treba obnoviti vsako leto

Preden kmetija pridobi certifikat, mora v določenem obdobju opraviti preusmeritev

Postopek za pridobitev certifikata se začne s trenutkom prijave stranke v kontrolo in podpisom pogodbe. Preden kmetija pridobi certifikat, mora opraviti preusmeritev, kar traja 24 mesecev, za trajne nasade pa 36 mesecev.

»V tem obdobju kmetija pridobi potrdilo, vendar v tem času svojih pridelkov še ne sme tržiti kot ekološke ali jih tako označevati. Ko kmetija v celoti zadosti pogojem uredb in pravilnikov, se preusmeritveno obdobje konča s podelitvijo certifikata, ki potrjuje, da vsi pridelki/izdelki, ki izvirajo iz kmetije in so navedeni na certifikatu, ustrezajo zahtevam ekološke pridelave/predelave,« pravi Doroteja Ozimič, direktorica Inštituta Kon-cert Maribor.

Zahteve certificiranja

Pridelovalec se s podpisom pogodbe zaveže, da bo izpolnjeval zahteve postopka certificiranja. Tako bo upošteval postopke pridelave in predelave, vključil bo vse kmetijske površine, katerih kmetijske pridelke oziroma živila želi označevati z oznako eko, zagotavljal bo dostop do vseh površin, skladiščnih prostorov in dokumentacije. Poskrbel bo tudi za odpravo ugotovljenih neskladnosti, ob začasnem ali trajnem odvzemu certifikata pa bo o tem obvestil vse kupce.

Kontrola vsaj enkrat letno

»Certifikat je veljaven eno leto, kar pomeni, da se ekološki kmetovalci vsako leto znova

ŠTEVILKI

24

► mesecev traja preusmeritev kmetije, da lahko pridobi certifikat.

21.700

► certifikatov so podelili od leta 1998.

prijavljajo v kontrolo. Kontrola na ekoloških kmetijah se opravlja najmanj enkrat na leto, ob predhodni najavi 24 ur. Kontrolor pregleda kmetijske površine, poslovne prostore in proizvodne metode. Pridelovalci vodijo dnevnik – zapiše vse ukrepe, shranjujejo račune, dokazila o nakupih, dobavnice za repromaterial,« razlaga sogovornica. Dodaja, da ti dokumenti pomagajo kontrolorju razbrati pravilnosti ali morebitne nepravilnosti v ekološkem kmetovanju. Po natančnem ogledu kmetije ali predelovalnega obrata kontrolor napiše zapisnik – kontrolno poročilo, v katerem se opisani dejanski stanje in morebitne neskladnosti. Če kontrolor ugotovi napake, stranki določi čas, v katerem morajo biti te odpravljene. Skladno z uredbami in standardom se izvajajo tudi nadzorni pregledi, ki so napovedani ali nenapovedani. Opravljajo jih na podlagi ocene tveganja za pojav neskladnosti.

Kaj je eko in bio

Izdelke lahko kot eko ali bio označi samo tisti pridelovalec, ki ima ekološke proizvode. Vključen mora biti v kontrolo ekološke pridelave in predelave pri eni izmed kontrolnih organizacij, ki je akreditirana po mednarodnem standardu. Oznaka eko/bio se tako lahko uporablja samo za proizvode, ki imajo več kot 95 odstotkov ekoloških sestavin.

Na ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) pojasnjuje, da imata oznaki bio in eko enak pomen in se nanašata na ekološko pridelavo skladno z evropskimi predpisi, ki urejajo področje ekološkega kmetovanja. Nekatere države Evropske unije uporabljajo termin ekološko, druge pa biološko kmetovanje. Zato je pravilno tako označevanje eko kot bio.

Ovrednotiti položaj ekološkega kmetijstva

Slovenija je leta 2005 sprejela Akcijski načrt razvoja eko-

loškega kmetijstva v Sloveniji do leta 2015 (ANEK). Namen načrta je opisati in ovrednotiti položaj ekološkega kmetijstva pri nas, določiti glavne strateške cilje razvoja, opredeliti vlogo v prihodnosti, identificirati najpomembnejša področja sektorja ekološkega kmetijstva in živil.

Povečati zaupanje v ekološka živila

S pomočjo načrta naj bi pospeševali razvoj ekološkega kmetijstva, združevali interese različnih sektorjev za ekološko kmetovanje ter prodajo in promocijo ekoživil, povečali javno zaupanje v ekološka živila in ekološko kmetijstvo. Velik poudarek je namenjen izobraževanju in ozaveščanju širše javnosti o prednostih ekološkega kmetijstva z vidika varovanja okolja in ohranjanja zdravja potrošnikov. Eden od ciljev je tudi povečanje ponudbe kakovostnih, lokalno pridelanih in zdravju prijaznih živil in povečanje njihove porabe, še posebno v javnih zavodih, kot so vrtci, šole in bolnišnice.

Vsi cvetovi bodočnosti so v semenu sedanjosti.

Izberite BIO!

- vodilni za certificiranje procesov integrirane in ekološke pridelave in predelave kmetijskih pridelkov in živil v Sloveniji,
- edini za nadzor biološko dinamičnega kmetovanja v Sloveniji skladno z zasebnim standardom DEMETER,
- kontroliramo tudi standarde BIODAR, standard GLOBALG.A.P. za trgovske verige in zaščitene kmetijske pridelke oziroma živila

Inštitut
KON-CERT

Inštitut KON-CERT Maribor
Vinarska ulica 14, Maribor
Tel: 02 22 84 952, faks: 02 25 19 482
www.kon-cert.si • info@kon-cert.si